

Inhoudsopgave

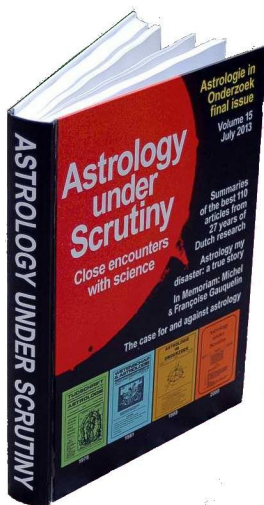
Boekrecensie: Astrology under Scrutiny	1
Wie maakten onze huizensystemen?	2
En dan nog dit...	11

Boekrecensie

Astrology under Scrutiny

Hans van Oosterhout, Frank Vernooij

Onder de titel *Astrology under Scrutiny, Close*

encounters with science, verscheen recent het laatste nummer van *Astrologie in Onderzoek*, (Volume 15). Hoewel formeel een nummer van een tijdschrift, is het in feite een engelstalig boekwerk van 364 pagina's, uitgegeven onder redactie van Wout Heukelom. Het bevat, naast een redactionele inleiding, vier delen:

- Samenvattingen van 110 artikelen over Nederlands astrologieonderzoek uit de periode 1977 t/m 2003.
- *Astrology my Disaster*, een persoonlijk verslag van Rudolf Smit's ervaringen met astrologie.
- *In Memoriam: Michel & Françoise Gauquelin*, een overzicht van beider werk.
- *The Case For and Against Astrology*, een overzicht en afweging van veel onderzoeksresultaten uit de genoemde periode en een eindconclusie.

Vooraankondiging

Tijdens de
Landelijke Dag van de Professionele
Astrologie
op 22 maart 2014
organiseert de NVWOA het

Symposium Astrologie en Wetenschap

Voor niet-astrologen die willen weten wat astrologie inhoudt en voor astrologen en niet-astrologen die meer willen weten over een wetenschappelijke aanpak en over de stand van zaken in het wetenschappelijke onderzoek naar de astrologie.

Locatie: Geert Grote Universiteit Deventer
voor nadere informatie zie:

<http://www.nvwoa.nl/sym2014>

Het vele materiaal is voornamelijk bijeengebracht door Geoffrey Dean en zijn hand is herkenbaar in zowel de tekst als in de layout die reminiscenties oproept aan *Recent Advances*.

De samenvattingen vormen een waardevol overzicht van onderzoek dat in de loop der jaren in Nederland is gedaan. Bij een groot deel daarvan was de NVWOA betrokken, zowel in de periode dat AinO nog het officiële orgaan van de vereniging was als daarna.

Het is een immense hoeveelheid werk die Dean verricht heeft, waarvoor groot respect op zijn plaats is.

Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen twee vragen: (1) Is er enig verband aantoonbaar tussen de stand van hemellichamen zoals de astrologie die beschrijft en verifieerbare zaken op deze aarde? (2) Is dat sterk genoeg om als basis voor de astrologische praktijk te dienen?

In *The Case for and Against Astrology* wordt diep ingegaan op vraag (2) en worden uitgebreid de vele valkuilen beschreven waardoor een 'astrologisch effect' slechts schijn kan blijken te zijn. Zeer nuttige informatie.

Wat betreft vraag (1) zijn de schrijvers zeker van hun zaak, op pagina 1 lezen we:

"And we see close-up now how science has unveiled most of astrology's secrets."

En op pagina 5:

"Here for the first time is all the evidence anyone might need for exploring the mysteries of astrology".

Hun conclusie is dan ook duidelijk. Op pagina. 353:

[Astrology].. is simply a fog of endless speculations, a time-honoured cover for the operation of non-astrological factors that explain the outcomes equally well."

Het komt óns voor dat deze conclusie voorbarig is, dat de werkelijkheid genuanceerder is en dat er nog genoeg overblijft om te onderzoeken en om uitgebreider op terug te komen. Sommige belangwekkende Nederlands onderzoeken die mogelijk een bevestigend antwoord geven op vraag (1) blijken niet of slechts summier aan bod te komen. Dat geldt bijvoorbeeld voor Robert Doolaard's onderzoek naar cycli en voor het onderzoek van Jan Ruis naar de horoscopen van seriemoordenaars.¹ Dat laatste is nooit in AinO gepubliceerd en wordt dus bij de samenvattingen niet vermeld, maar ook in *The case for and against astrology*, komt het met maar twee korte secties -5 resp. 21 regels- aan bod, waarbij zowel de getoetste hypothese als de eindconclusie niet worden vermeld. Dat is jammer, want het werk van Ruis geeft steun aan opvatting (1). Een mogelijk 'astrologisch effect' dus, ook al is dat dan niet zo sterk dat ermee voorspeld zou kunnen worden.

Ook het onderzoek naar de relatie tussen astrologie en echtscheiding, dat verscheen in het blad van het NIDI^{2,3} wordt niet genoemd, hoewel dit bij de NVWOA-leden onder de schrijvers bekend was en tijdens een NVWOA-bijeenkomst⁴ zelfs door Dean persoonlijk met een van de onderzoekers besproken is.

Het ontbreken van deze onderzoeken roept de vrees op dat er toch een zekere eenzijdigheid in de keuze van het materiaal is geslopen en dat de vraag naar een mogelijk 'astrologisch effect' is samengevloeid met de vraag hoe succesvol astrologen zijn bij het toepassen daarvan.

1. [Correlation, Vol.25\(2\), 2007/2008, p.7-44; Correlation, Vol.28\(2\), 2012, p.1-5](#)

2. Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut

3. [Demografie in de sterren, Demos 24 \(4\), p.1-5.](#)

4. Open Huis bijeenkomst 3 mei 2008

[terug naar inhoudsopgave](#)

Wie maakten onze huizensystemen?

Jan Kampherbeek

De meningen van astrologen lopen pas echt uiteen, als het over huizensystemen gaat. Maar ik wil het hier niet over de astronomische en methodologische kanten van die huizensystemen hebben. Er is een ander gebied, waar ook veel verwarring over is: wie waren de geestelijke vaders van deze systemen? Dat lijkt evident: de meeste systemen hebben de naam van hun bedenker meegekregen. Echter, die namen zijn in vrijwel alle gevallen fout, ook de namen van de bekendste systemen, en ook de namen van de meeste moderne systemen.

Laten we de belangrijkste systemen, sinds het begin van de horoscopie, eens bekijken. De eerste systemen zijn niet aan personen gekoppeld, denk aan het teken=huis systeem en het gelijke huizensysteem vanaf de ascendant. Deze systemen sla ik over.

Porphyrius

Het eerste huizensysteem dat wel een naam van iemand meekreeg, is het Porphyrius-systeem. Porphyrius leefde van ongeveer 234 tot 305 NC. Het systeem, dat aan hem is toegeschreven, is echter al veel ouder. Meerdere astrologen gebruikten het al lang voordat Porphyrius was geboren. Bijvoorbeeld Vettius Valens (120 tot ongeveer 175 NC) beschrijft het systeem in zijn Antologie [Valens, boek 3, hfdst. 2, pp. 33,34], waar hij het systeem specifiek voor de bepaling van de sterkte van een planeet gebruikt. Wie de bedenker is van dit systeem blijft onbekend; het was in ieder geval niet Porphyrius.

Alcabitius

Het systeem van Alcabitius (al Qabisi) is lange tijd leidend geweest in de astrologie. Alcabitius leefde in de 10e eeuw NC, en hij heeft een beschrijving van dit huizensysteem gepubliceerd. Maar hij heeft het niet geïntroduceerd. Knappich meldt dat Rherotius het systeem al omtrent 500 NC voorstelde [Knappich, p. 24]. North geeft aan dat het systeem al zeer lang vóór Alcabitius werd gebruikt [North, p. 4]. De echte maker van dit systeem is onbekend, maar het was niet Alcabitius.

Campanus

Het systeem van Campanus is de laatste tijd vrij bekend geweest, maar het werd in de tijd van Campanus zelf nauwelijks gebruikt.

Campanus leefde van 1239 tot 1296. John North meldt, dat er geen oorspronkelijke tekst van Campanus bekend is, alleen een latere verwijzing hiernaar door Gin Gazul (Johannes Gazulus) [North, p. 29]. Maar zeker is dat Campanus niet de schepper is van het naar hem genoemde systeem, het wordt namelijk al beschreven door Al Biruni (geboren 973 NC) [North, p. 32,33]. Biruni beschrijft drie systemen, die hij niet zelf heeft bedacht, en die kennelijk al bestaan. Het systeem dat volgens hem het beste is, komt overeen met het latere systeem Campanus. De maker was dus niet Campanus, en ook niet Al Biruni, maar moet nog daarvoor hebben geleefd en gewerkt.

Regiomontanus

Johannes Müller of Regiomontanus leefde van 1436 tot 1476. Ook het door hem beschreven huizensysteem is niet van eigen hand. Lang werd gedacht dat de oorspronkelijke maker Abraham Ibn Esra (geboren in 1090) was [Knappich, p. 28/29] maar John North [North pp. 23/25] stelt dat het

onwaarschijnlijk is dat Ibn Esra zelf het systeem ontwierp. Ibn Esra geeft een correcte, maar onnodig omslachtige, berekening die je van de maker van dit systeem niet zou verwachten. Eén ding is zeker: Regiomontanus was niet de ontwerper van het gelijknamige huizensysteem.

Placidus

Het meest gebruikte huizensysteem is dat van Placidus, die leefde van 1603-1668. Maar zijn systeem werd al eerder beschreven door Maginus (Giovanni Antonio Magini, 1555-1617). [Knappich, p. 39, 40]. Maginus werkte zelf overigens met Regiomontanus, het systeem dat hij beschrijft is slechts een poging het huizensysteem van Ptolemaeus te reconstrueren

Moderne tijd

Na Placidus is er langere tijd weinig belangstelling voor astrologie. Als eind 19e eeuw die belangstelling weer toeneemt, zie je verschillende nieuwe systemen ontstaan [Wiesel]. De meeste daarvan zijn inmiddels vergeten of worden nauwelijks gebruikt. Maar er zijn drie nieuwe belangrijke systemen geïntroduceerd, allen met een andere maker dan je zou verwachten.

Het APC systeem van Leo Knecht

Het APC systeem is bedacht door Leo Knecht maar is nooit benoemd als 'Knecht-systeem'. De naam van Leo Knecht is echter zo duidelijk met dit systeem verbonden, dat ik het ook bespreek. Knecht wilde niet een nieuw systeem maken; hij dacht dat hij Placidus gebruikte [Kampherbeek, p. 19]. Na vele discussies in Urania moest Knecht toegeven dat het niet om Placidus ging, maar hij meende wel het juiste systeem te hebben gevonden, en noemde het het Ascendant Parallel Cirkel systeem (APC systeem). Wat Knecht waarschijnlijk niet wist, is dat hetzelfde systeem al in de 11e eeuw NC was geponeerd door Haly Abenragel (Abu Hassan Ali ibn abir Ridschal). [Knappich pp. 26, 67].

Het GOH-systeem / Koch-huizen

In 1960 publiceerde Walter Koch Regiomontanus und das Häusersystem des Geburtsortes. Hij presenteert in het laatste deel van dit boek een nieuw huizensysteem en noemt Friedrich Zanzinger als iemand die heeft bijgedragen aan de formules voor dit systeem [Koch, Walter, p. 129]. Dezelfde Zanzinger verzorgde ook de illustraties bij het boek van Koch. Wat Koch niet vertelt, is dat het systeem in werkelijkheid geheel is ontworpen door Zanzinger en H. Specht. Zanzinger en Specht vormden een studiegroep naar primaire directies. Het GOH-systeem was een bijproduct van deze studie. Koch kende Zanzinger en vroeg om de formules, die hij ook kreeg. Na publicatie van zijn boek stelde Koch - ondanks protesten van Zanzinger, Specht en vele anderen - dat hij de ontdekker was van dit systeem, dat hij ook aanduidde als "Koch-Häusersystem".[astrowiki]

Krusinski huizen

Het laatste huizensysteem, dat binnen de astrologie aandacht kreeg, is het huizensysteem van de poolse astroloog Bogdan Krusinski. Het systeem is in 2006 opgenomen in de Swiss Ephemeris, en je vindt het in veel astrologie software terug. Krusinski presenteerde zijn systeem in 1995 op een congres in Polen. Maar Krusinski was niet de enige. In 1997 publiceerde Milan Pisa in Tsjechië een boekje van 16 pagina's over zijn huizensysteem Amphora, dat gelijk is aan het systeem van Krusinski. Over dit systeem had hij

al in 1994 gecorrespondeerd met enkele Duitse astrologen. Krusinski was de eerste die publiceerde, maar we weten niet zeker of hij zijn idee eerder ontwikkelde dan Pisa.

De eer gaat in dit geval echter niet naar Krusinski, en ook niet naar Pisa. In 1995 publiceerde Georg Goelzer uit Zwitserland zijn boek "Der Ich-Kosmos" waarin hij hetzelfde systeem als Krusinski en Pisa beschrijft, maar nu onder de naam "Ich-Kreis-Häusersystem". Er is software voor de berekening van dit systeem met een datum van 9 April 1993. Het lijkt dat Goelzer de eerste was. [Koch, Dieter, par. 6.1.13. Krusinski/Pisa/Goelzer system].

Conclusie

Hiervoor heb ik de courante huizensystemen opgesomd, en deze systemen dragen geen van allen de naam van de oorspronkelijke auteur. Zijn er uitzonderingen? Ja, maar die kom je in de praktijk niet vaak tegen. Voor zover ik weet zijn de Morinus huizen inderdaad door Jean-Baptiste Morin de Villefranche ontworpen. Deze huizen worden maar weinig gebruikt, ook Morin zelf werkte er niet mee maar gebruikte Regiomontanus.

Een tweede uitzondering is het Topocentrische systeem (1964), waarvan de namen van de oorspronkelijke auteurs, Wendel Polich en A. P. Nelson Page, voornamelijk niet ter discussie staan.

Is het zinvol de namen van de huizen-systemen te corrigeren? Ik denk het niet. In de meeste gevallen weten we alleen dat de naamgever niet de bedenker is, maar niet wie het dan wel is. En de namen zijn zo ingeburgerd, dat je er alleen maar meer verwarring mee zou zaaien. Die verwarring is nu al groot genoeg.

Literatuur:

AstroWiki: http://wiki.astro.com/astrowiki/de/Friedrich_Zanzinger

Kampherbeek, Jan - *Het APC-Systeem*, Spica jg 5 nr. 3. Stichting Arcturus, Enschede, okt. 1981.

Knappich, Wilhelm - *Entwicklung der Horoskoptechnik vom Altertum bis zur Gegenwart* (1966), bewerkt door Sándor Belcsák (1978). Speciale uitgave van *Qualität der Zeit*, nr 38/39. Österreichischen Astrologischen Gesellschaft, 1978.

Koch, Dieter - *Swiss Ephemeris*, Computer ephemeris for developers of astrological software.

<http://www.astro.com/swisseph/swisseph.htm>

Koch, Walter A. - *Regiomontanus und das Häusersystem des Geburtsortes*. Sirius Verlag Dr. Koch, Göppingen/Fils. 1960.

North, J. D. - *Horoscopes and History*. Warburg Institute, London, 1986.

Valens, Vettius - *The Anthology Book I - VII*. Vert. Robert Schmidt, red. Robert Hand. The Golden Hind Press, Berkeley Springs, 1993-2001.

Wiesel, Erich - *Das Astrologische Häuser-Problem*. Otto Wilhelm Barth-Verlag, München, 1930.

[terug naar inhoudsopgave](#)

En dan nog dit...

Slapen en de Maan

Het idee dat je bij volle maan slechter slaapt lijkt niet geheel ingebeeld te zijn. Onderzoeker Christian Cajochen en zijn collega's aan de universiteit van Basel vonden een verband tussen de maancyclus en het slaappgedrag van mensen.

Van dertig proefpersonen die een aantal nachten in een laboratorium sliepen werden hersenactiviteit, oogbewegingen en hormoonproductie geregistreerd. Het bleek dat delen van de hersenen die met diepe slaap in verband worden gebracht bij volle maan ca. 30% minder activiteit vertoonden. Het duurde bij volle maan gemiddeld vijf minuten langer voor de proefpersonen in slaap vielen en ze sliepen ca. 20 minuten korter dan anders.

Tijdens volle maan bleek de hoeveelheid van het hormoon melatonine in het lichaam van de proefpersonen lager te zijn. Melatonine varieert onder invloed van de lichtintensiteit en beïnvloedt zo het slaap- en waakritme. Het is opvallend dat naast de grote invloed van het vele kunstlicht waaraan mensen tegenwoordig worden blootgesteld, er ook een invloed van de maan vast te stellen is.

Zie: http://www.chronobiology.ch/wp-content/uploads/publications/cajochen_2013-06.pdf

[terug naar inhoudsopgave](#)

In de Nieuwsbrief wordt in de tabellen het onderstaande internationale systeem van afkortingen gebruikt.

Het internationale systeem van afkortingen		
SO Zon	AR Ram	AS Ascendant
MO Maan	TA Stier	DS Descendant
ME Mercurius	GE Tweelingen	MC Medium Coeli
VE Venus	CN Kreeft	IC Imum Coeli
MA Mars	LE Leeuw	RA Rechte klimming
JU Jupiter	VI Maagd	OA Schuine klimming
SA Saturnus	LI Weegschaal	EP Oostpunt
UR Uranus	SC Schorpioen	VX Vertex
NE Neptunus	SG Boogschutter	AV Antivertex
PL Pluto	CP Steenbok	PF Gelukspunt
NN Noordelijke Maansknoop	AO Waterman	AX 'Solar apex'
SN Zuidelijke Maansknoop	PI Vissen	GC Galactisch centrum

De NVWOA Nieuwsbrief is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Wetenschappelijk Onderzoek naar de Astrologie.

secretariaat en redactie nieuwsbrief: Turkooisdrift 10, 3436 BG Nieuwegein, 030-6033799

email: bestuur@nvwoa.nl